

KANSALLISKIELIVERKOSTO

NATIONALSPRÅKSNÄTVERKET

Pöytäkirja

Protokoll

13.12.2022

Valtioneuvoston kansalliskieliverkoston kokous

Statsrådets nationalspråksnätverks möte

Aika 21.9.2022 klo 13.00–14.30

Paikka Teams

Osallistujat

Kokouksen puheenjohtaja: Corinna Tammenmaa, varapuheenjohtaja, OM

Jäsenet/varajäsenet: Anna Mikander, varsinainen jäsen, OKM
Marianna Kellokoski, varsinainen jäsen, SM
Kari Klemm, varajäsen, TEM
Krista Oinonen, varajäsen, UM
Satu Ylikorpi, PLM, verkoston jäsenten sijaan
Susanna Saari, varsinainen jäsen, VNK
Markku Mölläri, varsinainen jäsen, VM
Henna Birkman, varsinainen jäsen, YM
Minna Harmanen, varsinainen jäsen, OPH
Matti Räsänen, varsinainen jäsen, Kotus (suomen kieli)

Muut: Mattias Lindroth, varsinainen jäsen, Kuntaliitto
Pamela Sarasmo, OM
Julianna Järvi, OM
Christina Gestrin, Folktinget

Sihteeri: Jasmiina Jokinen, OM

Asialista / Dagordning

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:03 ja totesi läsnäolijat.

2 Kokouksen asialista

Kokouksen asialista hyväksyttiin. Puheenjohtaja totesi, että muita asioita voi tuoda esiin kokouksen loppuksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja 1/2022 hyväksyttiin.

4 Kansalliskielistrategian toimeenpano ja seuranta

Ennen kokousta on jaettu kokouskutsun liitteenä taulukko strategian toimenpiteistä. Ministeriöt raportoivat taulukkoa hyödyntäen, kuinka kansalliskielistrategian toimenpiteiden toimeenpano etenee.

Jasmiina Jokinen, Julianna Järvi ja Corinna Tammenmaa kertoivat oikeusministeriön vastuulla olevista toimenpiteistä. Valmisteilla on policy brief- julkaisu valtion henkilöstön kielitaidosta, jota varten on teetetty kolme selvitystä, neljäs on valmisteilla. Suomen kielen selvityshenkilö tullaan pian asettamaan. Ministeriössä valmistellaan kielipalvelujen järjestämisen mallia, alustava pohja on laadittu ja keskeisiksi yhteistyökumppaneiksi tunnustettu Kuntaliitto ja Folktinget. VN TEAS-hanke englannin kielen käytöstä on käynnistynyt, hankkeen toteuttaa Itä-Suomen yliopisto ja sen toimikausi jatkuu vuoden 2023 syksyyn asti. Ministeriössä valmistellaan audiovisuaalista materiaalia kielellisistä oikeuksista, jota voidaan käyttää kaikissa viranomaisissa. Materiaali on tarkoitus julkaista OM nettisivuilla. Selkokielestä ja kielitaidon saavuttamisesta uran aikana on käyty puhumassa eri tilaisuuksissa. Ministeriössä on laadittu lista käänteisistä kielitaitovaatimuksista eri viranomaisissa, seuraavaksi on tarkoitus perustaa työryhmä selvittämään käänteisiä ja mukautettuja kielitaitovaatimuksia.

Christina Gestrin toi esiin, että on tärkeää tarkastella kaikkia kielitaitovaatimuksiin liittyviä toimenpiteitä, ei vain käänteisiä kielitaitovaatimuksia. Erinomaisen suomen kielen taidon vaatimus on esteenä ruotsinkielisten työllistymiseen valtionhallinnossa.

Anna Mikander kertoi opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla olevista toimenpiteistä. Virkamiesvaihdossa on tullut yksi henkilö Grönlannista töihin ministeriöön. Kehitysohjelmasta toiselle kotimaiselle kielelle päätetty kesäkuussa. Ohjelma sisältää seitsemän toimenpidettä, joiden toimeenpanosta vastaa Opetushallitus. B1-kielen opetusta on päätetty lisätä yhdellä viikkotunnilla.

Kari Klemm kertoi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevista toimenpiteistä. Eduskunnalle ollaan antamassa syksyllä hallituksen esitys kotoutumislain kokonaisuudistuksesta. Toimeenpanosuunnitelma on tarkoitus tulla vuoden 2025 alussa. Myös digitalisaatioon liittyen tulossa hallituksen esitys syksyllä. Te-palvelut siirtyvät kunnille tavoitteen mukaan vuoden 2025 alusta.

Markku Mölläri kertoi, että valtiovarainministeriön digitaalilainsäädännön tuoreessa tilannekuvassa on aiheeseen liittyvää ja myös koulutusmateriaalia osoitteessa <https://vm.fi/sv/-/lagesbilden-av-lagstiftningen-om-digitalisering-har-uppdaterats> .

Puheenjohtaja totesi, että oikeusministeriölle voi toimittaa myös sähköpostitse lisätietoja toimenpiteistä ja niiden toimeenpanosta.

5 Kielipoliittisen ohjelman toimeenpano ja seuranta

Oikeusministeriön Pamela Sarasmo esitteli kielipoliittista ohjelmaa, joka hyväksyttiin kesäkuussa 2022 valtioneuvoston periaatepäätöksenä. Kielipoliittisessa ohjelmassa käsitellään erityisesti saamen kieliä, romanikieltä, karjalan kieltä ja viittomakieliä. Ohjelma sisältää valtioneuvoston tahtotilan vähemmistökielten tulevaisuudesta sekä tavoitteita ja toimenpiteitä, joiden avulla kieliä pyritään suojaamaan ja tukemaan. Sarasmo kävi läpi ohjelmaan kirjatut toimenpiteet ja kertoi muun ohella, että OM aloittaa syksyllä selvityksen hankinnan siitä, mitä perustuslain 17 §:n 3 momentin säännös oikeudesta ylläpitää ja kehittää omaa kieltä ja kulttuuria käytännössä tarkoittaa eri kieliryhmien osalta (s. 8.1 Kielten asema ja lainsäädäntö eri kieliryhmien osalta).

Minna Harmanen kertoi, että romanikielen elvytysohjelman luonnos on 9.9. asti lausunnolla lausuntopalvelussa. Matti Räsänen kertoi, että ohjelma julkaistaan marraskuussa yliopiston, opetushallituksen ja Kotuksen yhteisseminaarissa.

Markku Mölläri viittasi jakamaansa linkkiin digitaalilainsäädännön tiedotteeseen ja koulutusmateriaaliin. Rekisteröintilainsäädännön tilanne ei ole tiedossa. Keskusteltu paljon pohjoismaisesta yhteistyöstä ja kieliyhteyksien laajemmasta hyödyntämisestä. Kielellisiä haasteita ilmenee etenkin hyvinvointialueiden puolella.

Kari Klemm kertoi, että hallitusohjelmassa oli hankintojen kehittämiseen liittyviä tavoitteita myös kaksikielisyyden osalta. HE 115/2022 vp on juuri annettu, jossa kiinnitetään tähän huomiota.

Puheenjohtaja totesi, että kielten elvytykseen liittyen sidosryhmiltä on ilmennyt turhautumista siitä että toiminta on projektiluontoista

6 Muut hallitusohjelmahankkeet, joilla on kielivaikutuksia

Puheenjohtaja esitteli taulukon, johon on koottu kieliin liittyviä hallitusohjelmahankkeita.

Poliisin kielitaitoa koskeviin kirjauksiin liittyen Marianna Kellokoski kertoi, että poliisiammattikorkeakoululta on saatu suunnitelma siitä miten asiaa edistetään. Seuraava ruotsinkielinen poliisikoulutus alkaa ensi vuonna. Alkuvuodesta Hätäkeskuslaitos on esittänyt uuden ruotsinkielisen kurssin perustamista.

Christina Gestrin kertoi, että pelastuslaitoksen ruotsinkielinen kurssi on alkanut syksyllä Vaasassa.

Kari Klemm viittasi kotoutumisasioiden osalta kotoutumisohjelmaan vuodelta 2021. Lokakuussa tulossa hallituksen esitys, jonka tavoitteena on parempi vaikuttavuus kotouttamisessa.

Puheenjohtaja totesi, että hallitusohjelmassa on paljon saamelaisia koskevia kirjauksia, ja yleisesti ottaen ministeriöissä on huomioitu saamelaiset. Ruotsin kielen osalta kiinnitettävä huomiota ruotsinkielisiin valtiollisiin ohjeisiin ja säännöksiin erityisesti Ahvenanmaata koskien, mutta myös muutoin. Käännöspalvelut ovat ruuhkautuneet johtuen käännösten lisääntymisestä.

7 Mahdolliset muut asiat

Krista Oinonen kertoi, että Euroopan neuvoston kansallisia ja alueellisia kieliä koskevasta yleissopimuksen sekä kansallisia vähemmistöjä koskevan puiteyleissopimuksen raportointia varten on käynnissä avoin lausuntokierros, joka päättyy 30.9. Komitea on lisäksi tulossa seurantakäynnille raportointiin liittyen. Asiaa on tärkeää seurata verkostossa.

8 Seuraava kokous

Puheenjohtaja kertoi, että kansalliskieliverkoston seuraava kokous on ajateltu pidettäväksi tammikuussa, ja sen jälkeen maaliskuussa. Oikeusministeriössä kartoitetaan sopivaa ajankohtaa. Pyritään siihen että esimerkiksi tammikuussa voitaisiin pitää läsnäkokous. Folktinget kutsutaan jäljellä oleviin kokouksiin. Kalenterikutsut kokouksiin lähetetään jäljempänä.

9 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo. 14:27

Corinna Tammenmaa

varapuheenjohtaja / vice ordförande

Jasmiina Jokinen

sihteeri/ sekreterare